

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017
M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR
STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-22-1193; TAIS NR. 22-6406(2))

2022-06-30 Nr. NV-1925
Vilnius

Projekto rengėjai - Energetikos ministerija (toliau – EM)

Projekto tikslas. Skirti tikslines skatinamąsias stipendijas (toliau – tikslinės stipendijos), studijuojantiems valstybės finansuojamose vietose pagal pirmosios ir (ar) antrosios pakopos studijų programas susijusias su veikla energetikos sektoriuje. Taip pat tikslines stipendijas skirti ne tik studijuojantiems pagal pirmosios ir (ar) antrosios pakopos studijų programas susijusias su veikla žemės ūkio ir miškininkystės, bet ir maisto ūkio bei veterinarijos sektoriuose.

Dabartinė situacija. Paramos aukštųjų mokyklų studentams teikimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatyta, kad:

- tikslinės stipendijos gali būti skiriamos valstybinių aukštųjų mokyklų studentams, studijuojantiems valstybės finansuojamose studijų vietose, pagal pirmosios pakopos ir (ar) antrosios pakopos studijų programas, susijusias su veikla žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose, pirmame kurse. Jos skiriamos aukštosios mokyklos nustatyta tvarka ir mokamos iš Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) (pagal studijų programas, susijusias su veikla žemės ūkio sektoriuje) ir Aplinkos ministerijos (toliau – AM) (pagal studijų programas, susijusias su veikla miškininkystės sektoriuje) asignavimų. ŽŪM ir AM skiria 200 Eur dydžio tikslinę stipendiją. ŽŪM tikslinės stipendijos skiriamos studijuojantiems programą susijusias su veikla žemės ūkio sektoriuje Vytauto Didžiojo, Lietuvos sveikatos mokslų, Vilniaus Gedimino technikos universitetuose ir Kauno miškų ir inžinerijos, Vilniaus, Kauno, Utenos ir kt. kolegijose. AM – studijuojantiems miškininkystę Vilniaus Gedimino technikos universitete.

- tikslinės stipendijos studentams studijuojantiems valstybės finansuojamose vietose pagal pirmosios ir (ar) antrosios pakopos studijų programas susijusiomis su veikla energetikos sektoriuje iš valstybės biudžeto šiai dienai neskiriamos. Jas atskiromis iniciatyvomis skiria verslo subjektai. EM vykdant projektą „Lietuvos energetikos sritys inovacijų ekosistemos sukūrimas“ 2019–2020 m. buvo atlikta analizė ir prieita prie išvados, kad nuosekliai mažėjantis su energetika susijusių studijų kryptių ir jas besirenkančių studentų skaičius yra viena iš dviejų opiausių žmoniškųjų išteklių energetikos sektoriuje problemų. Pastebimos neigiamos tendencijos - studijų programose nesurenkamas reikiamas studentų skaičius ir kt. EM atlikta aukštųjų mokyklų apklausa patvirtino, kad ruošiamų energetikos specialistų skaičius dažnu atveju mažėja. Pastebima teigiama skatinamųjų stipendijų įtaka studentų skaičiaus augimui (pvz., VGTU pagal Pastatų energetikos bakalauro programą studijuojančių studentų skaičius išaugo nuo 11 (2019 m.) iki 18 (2020 m.), AB „Vilniaus šilumos tinklai“ skyrus skatinamąsias stipendijas pagal šią programą studijuojantiems studentams).

Projekto esmė. Projektu siūloma:

Nustatyti tikslinių stipendijų skyrimą valstybinių aukštųjų mokyklų studentams, studijuojantiems valstybės finansuojamose vietose:

- pagal pirmosios ir (ar) antrosios pakopos studijų programas, susijusias su veikla energetikos sektoriuje. EM numato, kad 2022 m. studento valstybės finansuojamos vietos skatinamosios stipendijos mėnesinis dydis būtų 213 Eur. Tikslines stipendijas skirti pagrindinių universitetų su energetika susijusių studijų programų studentams. Numatytos lėšos šiam tikslui 2022 m. – 23 000 Eur. Lėšas planuojama skirti iš EM skirtų valstybės biudžeto asignavimų. EM ministras nustatys su energetikos sektoriais susijusių studijų programų, kurių studentams bus skiriamos šios tikslinės skatinamosios stipendijos, sąrašą, taip pat šių stipendijų skaičių pagal programas

bei jų dydį. Tikslinė stipendija galės būti skiriama visam studijų laikotarpiui aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

- pagal pirmosios pakopos ir (ar) vientisųjų studijų ir (ar) antrosios pakopos studijų programas, susijusias su veikla maisto ūkio ir veterinarijos sektoriuose, pirmame kurse (dabar tikslinės stipendijos skiriamos studijuojantiems pagal studijų programas susijusias su veikla žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose). Bus mokamos iš ŽŪM asignavimų. ŽŪM ministras nustatys su maisto ūkio, veterinarijos sektoriais susijusių studijų programų, kurių studentams bus skiriamos šios tikslinės skatinamosios stipendijos, sąrašą, taip pat šių stipendijų skaičių pagal programas bei jų dydį.
- Studentui nutraukus studijas arba jį pašalinus iš aukštosios mokyklos, stipendijos mokėjimas nutraukiamas. Stipendijos mokėjimas stabdomas, jeigu studentas turi akademinių skolų arba išeina akademinių atostogų.

Numatoma nauda: su energetika susijusių mokslų studijų programos taps patrauklesnės – tikslinės stipendijos motyvuos daugiau abiturientų rinktis su energetika susijusius mokslus ir stoti į tas sritis, kurios reikalingos valstybei, o gabiausius studentus papildomai paskatins gilintis į pasirinktą sritį ir dirbti pagal pasirinktą specialybę ateityje ir kt. ŽŪM teikiamų siūlymų nauda Projekto teikime neatskleista.

Atitiktis Vyriausybės programai. Tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas. Projektas teiktas derinti Finansų ministerijai (be pastabų), Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Teisingumo ministerijai ir Lietuvos universitetų rektorių konferencijai – pastabos įvertintos.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šiuos pastebėjimus ir pasiūlymus:

- Projekto teikime turi būti pateikta ŽŪM teikiamus siūlymus pagrindžianti informacija ir argumentai, atskleidžiantys sprendžiamą problemą, kuri turi būti pagrįsta konkrečiais skaičiais ir duomenimis, reikalingas lėšų poreikis 2022 m., 2023 m., taip pat informacija apie tai ar šios lėšos numatytos ŽŪM asignavimuose, numatomas skirti stipendijų skaičius, jos dydis, Projekto nauda ir kt. (dabar Projekto teikime jokios pagrindžiančios informacijos nepateikta).

- Siūlytina patikslinti Projekto teikime pateiktą informaciją dėl EM teikiamų siūlymų ir ją pagrįsti konkrečiais skaičiais bei duomenimis, nes pateikta tik bendro pobūdžio informacija (pvz., rašoma, kad šiuo metu energetikos specialistus ruošia keli universitetai ir kolegijos ir daugelyje jų pastebimos neigiamos tendencijos, tačiau nepateikiami skaičiai atspindintys šias tendencijas; taip pat pvz., rašoma, kad Lietuvoje pastebimas ypatingas specialistų poreikis šilumos ūkyje arba, kad EM atliko aukštųjų mokyklų apklausą apie įstojusių studijuoti pagal su energetika susijusias studijų programas, skaičių ir esamas skatinimo priemones, tačiau nepateikiami jokie apklausų duomenys ir pan.). Taip pat siūlytina parašyti kokiam preliminariai studentų skaičiui numatoma skirti tikslines stipendijas, kodėl pasirinktas 213 Eur tikslinės stipendijos dydis, kiek 2023 m. planuojama tam skirti lėšų ir ar jos projektuojamos ir bus numatytos EM kitų metų asignavimuose ir pan.

- Keičiamo Aprašo 7 p. nurodoma, kad Žemės ūkio, aplinkos, energetikos ir ekonomikos ir inovacijų ministrai kasmet iki gegužės 31 d. nustato žemės ūkio, maisto ūkio, veterinarijos, miškininkystės, energetikos sektoriams ir regionų investicinio patrauklumo didinimui aktualiausių studijų programų, nurodytų Aprašo 3.2–3.4 papunkčiuose, sąrašus, tikslinių stipendijų dydžius ir jų skaičius, tikslinių stipendijų paskirstymą pagal nustatytas studijų programas ir aukštąsias mokyklas. Jeigu tikslines stipendijas numatoma skirti 2022 m. turėtų būti numatytas aktualus ir realus terminas EM ir ŽŪM ministrams nustatyti Apraše minimus sąrašus, tikslinių stipendijų dydžius, jų skaičius ir kt.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas bei į tai, kad Teisės grupė siūlo apjungti šį Projektą su Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Vyriausybei pateiktu projektu siūlome klausimą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė - Kaminskė

tel. 8 706 63 741, el.p. aiste.zedelyte@lr.lt